

Nd.

140. Frumvarp til laga

um fasteignamat.

(Eftir 3. umr. í Ed.).

1. gr.

Allar jarðeignir, lóðir og hús á landinu skal meta til peningaverðs tiunda hvert ár. Undirbúningur fyrsta mats eftir lögum þessum skal hafinn þegar eftir að lögín hafa öðlazzt gildi, enda skal því mati vera lokið fyrir árslok 1941 og fasteignabók fullprentuð fyrir árslok 1942.

2. gr.

Fasteign hver skal metin sanngjörnu söluverði. Til hliðsjónar við matið skal hafa tekjur þær, er af fasteigninni fást, hlunnindi þau, er henni fylgja, leigumála þann, sem á henni er eða telja má hæfilegan, verð það, er fasteignin kann að hafa verið seld fyrir síðustu 10 árin áður en matið fór fram, söluverð nágrannafasteigna á sama tíma og virðingar til lántöku og brunabóta, þegar um húseign er að ræða. Fjármálaráðherra ákveður með reglugerð, að fengnum tillögum yfirfasteignamatsnefndar, nánari grundvöll fyrir framkvæmd matsins. Fasteignir skulu metnar til peningaverðs í heilum hundruðum króna.

3. gr.

Til undirbúnings og fyrirgreiðslu við mat fasteigna skulu hreppstjórar í sveitum, en bæjarfógetar í kaupstöðum, hver í sínu umdæmi, semja skýrslu um allar fasteignir í hreppnum eða kaupstaðnum. Skýrslur þessar skulu ritaðar á eyðublöð, er yfirmatsnefnd lætur prenta, og skal senda þær formönnum undirmatsnefnda nokkru áður en aðalmat á að hefjast í hvert sinn.

Skýlt er hreppstjórum, bæjarfógetum og einstökum mönnum að láta í té allar upplýsingar, er matsnefndir óska og kostur er á, til leiðbeiningar við mat fasteigna.

4. gr.

Við matið skal hver jörð, sem hefir sérstök bæjarhús og afskipt tún og engi, metin sér til verðs, hvort sem hún telst lögbyli eða eigi og hvort sem hún er fornt býli eða býli byggt úr landi annarar jarðar.

Lönd, sem látin hafa verið á erfðafestu, skal meta sér, hvort sem hús hafa verið reist á þeim eða ekki. Verði um það ágreiningur milli undirmatsnefndar og aðilja, hvort meta skuli fasteign sér eða ekki, skal lögreglustjóri skera úr. Úrskurði hans má þó innan mánaðar skjóta til yfirmatsnefndar, en hún leggur á málið fullnaðarúrskurð.

Eyðijarðir og óbyggðar lóðir og lendur skal meta sér til verðs, nema nytjaðar séu að fullu frá annari jörð eða lóð, enda sé sami eigandi að báðum.

Ennfremur skal meta sérstaklega allar lóðir og lendur, ásamt mannvirkjum, ítök og fasteignarréttindi, sem ekki fylgja neinni ákveðinni jörð eða húseign, svo sem vatnsréttindi, námuréttindi og veiðiréttindi, sem seld eru undan jörðum.

5. gr.

Við mat jarðeigna skal:

1. Meta sér verðmæti landsins, að frádregnu því verðmæti þess, er stafar af styrk ríkisins, sbr. jarðræktarlög.
2. Meta sér þann hluta af verðmæti landsins, sem hvorki má selja né veðsetja (sbr. jarðræktarlög, nýbýlalög og lög um framlög ríkisins til endurbygginga á sveitabýlum).
3. Meta sér þann hluta af verðmæti landsins, sem svarar til afgangsskvaðar, sem jarðareiganda ber að telja sér til eignar.
4. Meta sér þann hluta af verðmæti húsa, er jarðareigandi á, og telst þar með álag.
5. Meta sér verðmæti þeirra húsa, sem ábúandi á.
6. Meta sér verðmæti þeirra húsa, sem ekki má selja né veðsetja, sbr. jarðræktarlög og nýbýlalög.

Með landverðinu skal meta hlunnindi og ítök í lönd annara jarða.

6. gr.

Húseignir allar í kaupstöðum, kauptúnum og þorpum, svo og hús þurrabúðarmanna í sveitum, ber að meta svo, að húsin skulu metin sér, lóðin sér og mannvirki á lóðinni, önnur en hús, sér. Að öðru leyti gilda ákvæði 5. gr. um mat á fasteignum þessum, ef styrkur hefir verið veittur til þeirra samkvæmt jarðræktarlögum eða nýbýlalögum.

7. gr.

Afréttarlönd, sem eru eign sveitarfélaga eða sameign fleiri jarða og notuð eru aðallega til upprekstrar, skal ekki meta sérstaklega, en taka skal upprekstrarréttinn til greina við mat þeirra jarða, er hann eiga.

Þrætulönd milli jarða skal meta sér í lagi.

8. gr.

Hverri fasteign, sem metin er, skal lýsa svo skýrt, að ekki verði um villzt, hver hún er. Nafngreina skal eiganda hennar og notanda. Geta skal þess, hvort landamerki og lóðamörk eru ágreiningslaus.

9. gr.

Tiunda hvert ár, í fyrsta skipti 1938, skipar fjármálaráðherra þrjá menn í undirfasteignamatsnefnd í hverri sýslu og hverju bæjarfélagi. Tveir nefndarmanna skulu

skipaðir eftir tilnefningu sýslunefndar eða bæjarstjórnar, en hinn þriðja skipar fjármálaráðherra án tilnefningar, og skal hann vera formaður nefndarinnar. Á sama hátt og til jafnlangs tíma skal skipa varamenn, er taka sæti í nefndinni í forföllum hinna, eftir því sem reglugerð kveður nánar á um.

10. gr.

Fjármálaráðherra skipar þrjú menn til 10 ára í yfirfasteignamatsnefnd, og skal einn þeirra vera formaður. Varamenn í yfirmatsnefnd skal skipa jafnmarga og til sama tíma.

11. gr.

Hver, sem skipaður er í fasteignamatsnefnd, hvort heldur undirmats- eða yfirmatsnefnd, skal undirrita drengskaparheit um að rækja starf sitt af alúð og samvirkusemi. Nefndarmenn allir eru sýslunarmenn ríkisins og njóta þeirra réttinda og hafa þær skyldur, er því fylgja að lögum.

12. gr.

Milli þess er aðalmat fer fram, sbr. 1. gr., skal meta öll ný hús, svo og fasteignir, sem vegna einhverra sérstakra ástæðna hreytast verulega að verðmæti. Mat þetta skulu úttektarmenn framkvæma, hver í sínum hreppi, en í kaupstöðum og annarsstaðar, þar sem ekki eru til úttektarmenn, skal til þess starfa kveðja tvo menn. Nefnir fjármálaráðherra annan, en hreppsnefnd eða bæjarstjórn kýs hinn. Í Reykjavík skal þó mat þetta framkvæmt af formanni yfirmatsnefndar og 2 mönnum, er bæjarstjórn kýs hlutfallskosningu. Yfirmatsnefnd hefir eftirlit með því, að aukamat fari fram þegar ástæða er til, og skal hún jafnan endurskoða slíkt mat eins og aðalmat væri.

13. gr.

Formaður yfirmatsnefndar hefir fast árskaup, sem fjármálaráðherra ákveður, en aðrir matsmenn, í yfir- og undirmatsnefndum, taka þóknun fyrir starf sitt eftir því, hve lengi þeir vinna að því, og skal sú þóknun ákveðin af ráðherra á hverjum tíma, að fengnum tillögum yfirmatsnefndar og með hliðsjón af almennri kaupgreiðslu í landinu. Laun matsmanna og annan kostnað af matinu, þar með talinn ferðakostnaður, síma- og ríffangakostnaður, skal greiða úr ríkissjóði.

14. gr.

Fjármálaráðherra setur nánari ákvæði í reglugerð um framkvæmd fasteignamats og störf matsnefnda, og skal hann í hvert skipti, er aðalmat á fram að fara, ákveða, hvenær það byrji og hvenær því skuli lokið.

Matsgerðir úr hverjum hreppi og kaupstað skal leggja fram á þingstað hreppsins eða kaupstaðarins þegar er undirmati er lokið, og skal auglýsa á venjulegan hátt, hvenær þær liggi frammi, og má það ekki vera skemmri tími en mánuður.

15. gr.

Við mat fasteigna skal gera eiganda eða umráðamanni kost á að bera fram þær skýringar, sem hann óskar, að teknar verði til greina við matið.

Nú er eigandi fasteignar óánægður með mat undirmatsnefndar eða þykir ekki samræmi í mati í hreppi, sýslu eða kaupstað, og getur hann þá kært það til undirmatsnefndar, enda skal hann þá leggja fram skrifleg rök máli sínu til stuðnings eigi síðar en mánuði eftir að matsgerðirnar lágu frammi í hreppnum eða kaupstaðnum.

Allar aðfinnslur og kærur, sem undirmatsnefnd berast, skal hún athuga og úrskurða. Að því búnu skal nefndin senda matsgögn öll til yfirmatsnefndar og láta fylgja lýsingu fasteignar, þær kærur og aðfinnslur, er fram hafa komið við matið og hana varðar, svo og umsögn eða úrskurð sinn í málinu.

Heimilt er aðilja að skjóta úrskurði undirmatsnefndar til yfirmatsnefndar, en hún leggur á málið fullnaðarúrskurð.

16. gr.

Yfirmatsnefnd hefir eftirlit með störfum undirmatsnefnda, undir yfirumsjón fjármálaráðherra. Hún skal endurskoða og samræma mat allra fasteigna. Ef henni þykir eitthvað vera óljóst eða rangt, getur hún heimtað nánari skýringar hjá undirmatsnefnd og eiganda eða notanda fasteignar.

Yfirmatsnefnd ákveður gerð eyðublaða undir lýsingar fasteigna og sendir þau til undirmatsnefnda í tæka tíð.

Að loknu hverju aðalmati semur yfirmatsnefnd og lætur prenta fasteignabók samkvæmt matsgerðum undirmatsnefnda, með þeim breytingum, er á matinu hafa orðið við úrskurð eða endurskoðun yfirmatsnefndar. Skal bókin löggilt af fjármálaráðherra og send ókeypis öllum þeim mönnum og stofnunum, er fá stjórnartíðindi án endurgjalds.

17. gr.

Aukamati samkv. 12. gr. ber að ljúka fyrir 1. desember ár hvert, og skal það liggja frammi allan desembermánuð. Um kærur og aðfinnslur fer eftir því, sem segir í 15. gr. Í janúar næstum á eftir skal síðan senda matsgerðirnar til yfirmatsnefndar. Yfirmatsnefnd skal árlega tilkynna skattayfirvöldum þeim, er hlut eiga að máli, þær breytingar, er verða á fasteignamati við aukamat.

18. gr.

Nú óskar einhver endurmats á fasteign sinni milli þess, er aðalmat fer fram, og skal hann þá senda yfirmatsnefnd um það rökstudda beiðni. Yfirmatsnefnd úrskurðar síðan, hvort endurmat skuli fram fara eða ekki.

19. gr.

Aukamatsmenn fá þóknun úr rikissjóði fyrir starf sitt eftir lögum um laun hreppstjóra og aukatekjur m. m. Þó skal sá, er krefst endurmats, sbr. 18. gr., greiða matskostnaðinn, nema matsverðið breytist um 10% eða meira.

20. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 22 frá 3. nóv. 1915, um fasteignamat, lög nr. 14 frá 19. júní 1922, um skattmat fasteigna, lög nr. 41 frá 8. sept. 1931, um breyting á lögum nr. 22 frá 3. nóv. 1915, um fasteignamat, svo og önnur ákvæði, sem koma í bága við lög þessi.

21. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.